

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Ειδική Πρόταση 1/2015

προς

Την Περιφερειάρχη Αττικής κ. Ρ.Δούρου

Κοινοποιούμενη

-Στον Εκτελεστικό Γραμματέα κ. Κ.Παπαχρυσοβέργη
-Στο Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής

- Αναρτητέα στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Αττικής -

(Άρθρο 179 παρ. 4 Ν.3852/2010)

Αθήνα, 16-6-2015

Περιεχόμενα

I. Εισαγωγή

II. Ενίσχυση της διαφάνειας και της ανοικτής λειτουργίας της Περιφέρειας Αττικής

III. Καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και της διαφθοράς στην Περιφέρεια Αττικής

IV. Πίνακας προτάσεων

Ανάπτυξη

I. Εισαγωγή

1. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης, από την ανάληψη των καθηκόντων του μετά την εκλογή του στις 10.3.2015 σχεδίασε ένα πρόγραμμα επισκέψεων σε υπηρεσίες όλων των Ενοτήτων της Περιφέρειας Αττικής. Στο πλαίσιο των επισκέψεων αυτών, ο Συμπαραστάτης είχε την δυνατότητα να γνωριστεί με εργαζόμενους της Περιφέρειας Αττικής, προκειμένου να οικοδομήσει την απαραίτητη σχέση εμπιστοσύνης για την ενάσκηση των διαμεσολαβητικών του καθηκόντων. Στις επισκέψεις αυτές, ο Συμπαραστάτης είχε επίσης την ευκαιρία να ανταλλάξει απόψεις με πολίτες που είχαν προσέλθει στις υπηρεσίες της Περιφέρειας και να τους ενημερώσει σχετικά με το δικαίωμα τους για προσφυγή στην διαμεσολαβητική επίλυση των διαφορών τους, προς αποφυγή δικαστικών ή άλλων διενέξεων με την Περιφέρεια.
2. Από την πρώτη αυτή καταγραφή των προβλημάτων των υπηρεσιών, προκύπτει μια αρχική κατηγοριοποίηση διαφόρων φαινομένων κακοδιοίκησης, η αντιμετώπιση των οποίων, με την διατύπωση προτάσεων, προς την Περιφερειακή Αρχή εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Συμπαραστάτη. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 179 παρ. 4 του Ν.3852.2919 , ο Συμπαραστάτης μπορεί:

«να προβαίνει στη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της περιφερειακής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό, τόσο στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής του όσο και επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι ειδικές προτάσεις του περιφερειακού συμπαραστάτη υποβάλλονται στον περιφερειάρχη και κοινοποιούνται στο περιφερειακό συμβούλιο και στον εκτελεστικό γραμματέα της περιφέρειας. Τόσο η ετήσια έκθεση όσο και οι ειδικές προτάσεις του περιφερειακού συμπαραστάτη αναρτώνται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας με φροντίδα των περιφερειακών υπηρεσιών.»

3. Με την παραπάνω διάταξη καθιερώνεται η αυτεπάγγελτη αρμοδιότητα του Συμπαραστάτη για την διατύπωση ειδικών προτάσεων για την βελτίωση της περιφερειακής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό, επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης. Σύμφωνα με τον ορισμό του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή¹,

«κακοδιοίκηση σημαίνει ανεπαρκής ή πλημμελής διοίκηση. Συντρέχει περίπτωση κακοδιοίκησης όταν ένα θεσμικό όργανο δεν ενεργεί σύμφωνα με το νόμο (συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), ή δεν σέβεται τις αρχές περί χρηστής διοίκησης. Μερικά παραδείγματα είναι τα εξής: διοικητικές παρατυπίες, άδικη μεταχείριση, αθέμιτες διακρίσεις, κατάχρηση εξουσίας, παράλειψη οφειλόμενης απάντησης, άρνηση παροχής πληροφοριών, αδικαιολόγητη καθυστέρηση».

4. Η έννοια της κακοδιοίκησης είναι περισσότερο ένας όρος της διοικητικής πρακτικής και λιγότερο ένας όρος με προκαθορισμένο νομικά περιεχόμενο. Η κακοδιοίκηση δεν είναι ταυτόσημη με την παράβαση της αρχής της νομιμότητας, διότι ο νόμος δεν προβλέπει εξαντλητικά όλες τις προϋποθέσεις για την ορθή διοικητική συμπεριφορά απέναντι στον πολίτη. Η κακή συμπεριφορά ενός υπαλλήλου λ.χ. απέναντι σε έναν πολίτη μπορεί να μην είναι νομικά κολάσιμη, συνιστά όμως φαινόμενο κακοδιοίκησης. Η ταλαιπωρία, οι περιττές διοικητικές απαιτήσεις, οι υπερβολικές προϋποθέσεις για την έκδοση ενός πιστοποιητικού, η υπέρβαση των κανόνων της λογικής και των αρχών της διοικητικής επιστήμης, συνιστούν φαινόμενα κακοδιοίκησης.
5. Στο πλαίσιο αυτό, η μη εφαρμογή των νομικών κανόνων που έχουν τεθεί χάριν της διαφάνειας, της ανοικτής λειτουργίας της διοίκησης και των δικαιωμάτων των πολιτών, συνιστά περίπτωση κακοδιοίκησης. Όμοια, η τυχόν αδράνεια της διοίκησης όσον αφορά την

¹ Κείμενο διαθέσιμο στην ιστοθέση: <http://www.ombudsman.europa.eu/media/el/default.htm>

καταπολέμησης φαινομένων γραφειοκρατίας ή και διαφθοράς, αποτελεί με τη σειρά της παραβίαση των κανόνων της ορθής διοικητικής συμπεριφοράς.

6. Σε αυτή την πρώτη Ειδική Πρόταση, ο Συμπαραστάτης επισημαίνει εφαρμόσιμες λύσεις για την γενική αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων. Συγκεκριμένα, εστιάζει στην ενεργοποίηση διατάξεων του «Καλλικράτη» (Ν.3852/2010) που δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί στην Περιφέρεια Αττικής και θα ενισχύσουν τόσο την αυτοδέσμευση της διοίκησης έναντι της ορθής εφαρμογής του νόμου, όσο και την επίγνωση των πολιτών για τα δικαιώματά αλλά και τις υποχρεώσεις τους έναντι της Περιφέρειας. Περαιτέρω, ο Συμπαραστάτης παραπέμπει σε εφαρμόσιμες λύσεις που περιλαμβάνονται και στις «καλές πρακτικές» που έχουν καταγραφεί και διεθνώς για την τήρηση προτύπων ακεραιότητας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.
7. Η παρούσα Ειδική Πρόταση υποβάλλεται, όπως ορίζει ο νόμος, στην Περιφερειάρχη Αττικής, κοινοποιείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο και τον Εκτελεστικό Γραμματέα, ενώ αναρτάται υποχρεωτικά και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας. Ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης εκφράζει επίσης την ετοιμότητά του για την παρουσίαση της πρότασης στο Περιφερειακό Συμβούλιο, αλλά και για την ενεργό συμμετοχή του στην υλοποίηση των προτεινόμενων λύσεων, στο πλαίσιο πάντοτε των εν γένει διαμεσολαβητικών αρμοδιοτήτων του.

II. Ενίσχυση της διαφάνειας και της ανοικτής λειτουργίας της Περιφέρειας Αττικής

8. Από τις επισκέψεις του Συμπαραστάτη σε υπηρεσίες της Περιφέρειας κατέστη σαφές ότι υπάρχει σημαντικό κενό ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με τα δικαιώματά και τις υποχρεώσεις τους. Ενώ ο Οργανισμός Εσωτερικής Λειτουργίας της Περιφέρειας Αττικής είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα της, όπως εξάλλου και τα οργανογράμματα των Γενικών Διευθύνσεων² καθώς και ο πλήρης κατάλογος τηλεφώνων των εργαζομένων σε αυτήν³, οι πολίτες έχουν γενικά μειωμένη επίγνωση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που μπορούν να ασκήσουν και να εκπληρώσουν, αντίστοιχα, στις

² Κείμενα διαθέσιμα στην ιστοθέση:

http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=4606&Itemid=10

³ Κείμενο διαθέσιμο στην ιστοθέση:

http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=1695&Itemid=163

υπηρεσίες. Το πρόβλημα αυτό οδηγεί πολλές φορές σε άσκοπη χρήση των υπηρεσιών της Περιφέρειας, σε καταχρηστικώς υποβαλλόμενα αιτήματα εκ μέρους των πολιτών⁴, ή και σε ταλαιπωρία τους, λόγω έλλειψης ειδικότερης ενημέρωσής τους.

9. Σύμφωνα με το άρθρο 174 περ. η του Ν.3852/2010, η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο σχέδιο «Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων των Πολιτών» και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση «Οδηγού του Πολίτη» για τις παρεχόμενες υπηρεσίες της Περιφέρειας σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Επίσης, σύμφωνα με την περ. θ του ίδιου άρθρου, η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο του «Κανονισμού Πληροφόρησης των πολιτών» και του «Κανονισμού Διαβούλευσης».
10. Η κατάστρωση μιας **Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων των Πολιτών**, η έγκρισή της από το Περιφερειακό Συμβούλιο και η ανάρτηση στους χώρους των υπηρεσιών της Περιφέρειας θα βελτιώσει την σχέση των πολιτών με τις υπηρεσίες, καθώς θα τους διευκολύνει να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα δικαιώματά τους και τα όρια αυτών απέναντι στις περιφερειακές υπηρεσίες. Σε κάποιες υπηρεσίες είναι αναρτημένοι παλαιοί κατάλογοι δικαιωμάτων του Υπουργείου Εσωτερικών, αλλά χρειάζεται ειδικότερη ενημέρωση ως προς τα όρια των αρμοδιοτήτων της Περιφέρειας. Χρήσιμος οδηγός για την κατάρτιση μιας τέτοιας Χάρτας είναι τα προβλεπόμενα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών απέναντι στην διοίκηση, όπως το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης (άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος), το δικαίωμα υποβολής αναφοράς στις αρχές (άρθρο 10 παρ. 1 του Συντάγματος), το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των υπηρεσιών (άρθρο 10 παρ. 3 του Συντάγματος), το δικαίωμα σεβασμού των προσωπικών δεδομένων τους (άρθρο 9Α του Συντάγματος), καθώς και τα υπόλοιπα συνταγματικά δικαιώματα που μπορεί να αντιτάξει ο πολίτης έναντι των κρατικών αρχών. Παράλληλα, τα

---

⁴ Κατά την διάρκεια των επισκέψεων, ο Συμπαραστάτης ενημέρωσε τις υπηρεσίες ότι τα καταχρηστικώς υποβαλλόμενα αιτήματα απορρίπτονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας). Καταχρηστικώς επαναλαμβανόμενο είναι το αίτημα όταν αυτό επαναλαμβάνεται χωρίς να υφίσταται νέο στοιχείο ή νέος ισχυρισμός που δύναται να μεταβάλει την απόφαση της Διοίκησης. Το φαινόμενο παρουσιάζεται συνήθως όταν μεταβάλλεται η σύνθεση ενός διοικητικού οργάνου και ο πολίτης προσδοκά διαφορετική μεταχείριση λόγω της αλλαγής των προσώπων. Σε τέτοιες περιπτώσεις η Διοίκηση οφείλει να υπενθυμίζει την αρχή της συνέχειας της λειτουργίας της, ώστε ο πολίτης να συνειδητοποιεί ότι η κρίση της Διοίκησης παραμένει απροσωπόληπτη. Υπάρχει επίσης η πρόταση από υπηρεσίες με ελεγκτικό ρόλο για την εισαγωγή παραβόλου, ώστε να αποτρέπονται οι πολίτες να προβαίνουν σε καταχρηστικά επαναλαμβανόμενες καταγγελίες, οι οποίες συχνά έχουν στόχο συμπολίτες τους και υποκρύπτουν ιδιωτικές διαφορές.

δικαιώματα των πολιτών έναντι της διοίκησης εξειδικεύονται με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν.2690/1999), ο οποίος προβλέπει τη διαδικασία για την υποβολή αιτημάτων στις υπηρεσίες (άρθρο 3), τον χρόνο διεκπεραίωσης των υποθέσεων των πολιτών και την υποχρέωση παραπομπής αιτήματος πολίτη από την αναρμόδια υπηρεσία στην αρμόδια εντός τριών ημερών, την απόρριψη καταχρηστικώς υποβαλλόμενων ή αόριστων ή ακατάληπτων αιτημάτων (άρθρο 4), την πρόσβαση στα έγγραφα (άρθρο 5), την υποχρέωση έγγραφης κλήσης προς ακρόαση πριν την τυχόν επιβολή διοικητικής κύρωσης ή μέτρου (άρθρο 6), την υποχρέωση αμεροληψίας των διοικητικών οργάνων (άρθρο 7), την υποχρέωση αιτιολογίας των διοικητικών πράξεων (άρθρο 17). Σε έναν Χάρτη Δικαιωμάτων, θα πρέπει να μνημονεύεται επίσης το δικαίωμα προσφυγής εναντίον των αποφάσεων των αιρετών οργάνων για έλεγχο νομιμότητας στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση (άρθρο 227 του Καλλικράτη), καθώς και το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης (άρθρο 179 Ν.3852/2010). Χρήσιμος στην σύνταξη ενός τέτοιου Χάρτη θα μπορούσε να είναι ο «Οδηγός Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς» του 2012, ο οποίος περιλαμβάνει μια σχετική κωδικοποίηση των διατάξεων που διέπουν την σχέση πολιτών με τους δημοσίους υπαλλήλους⁵. Επιπλέον ιδέες για την κατάρτιση μιας τέτοιας Χάρτας μπορούν να εμπνεύσουν η Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Διασφάλιση των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στην Πόλη⁶, ο πιο «κινηματικός» Παγκόσμιος Χάρτης για το Δικαίωμα στην Πόλη⁷, η Παγκόσμια Χάρτα – Ατζέντα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Πόλη⁸.

11. Η σύνταξη κι εκτύπωση ενός «**Οδηγού του Πολίτη**» θα καταστήσει σαφέστερο και πιο προσβάσιμο τον Οργανισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της Περιφέρειας, αλλά και τον τηλεφωνικό κατάλογο των υπηρεσιών που τώρα είναι προσβάσιμος από την ιστοσελίδα της Περιφέρειας σε μορφή λογιστικού φύλλου (Excel). Παράλληλα, πολύ πιο εύληπτη θα καθιστούσε την διοικητική διάρθρωση των υπηρεσιών της

---

⁵ Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Συνήγορος του Πολίτη, Οδηγός Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς, Αθήνα 2012, προσβάσιμο στην ιστοθέση: http://www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/20120405_oods54_odigos_orthis_dioikitikis_siberiforas.pdf

⁶ European Charter for the Safeguarding of Human Rights in the City, προσβάσιμο στην ιστοθέση: http://www.idhc.org/cat/documents/Carta_ingles.pdf

⁷ Κοινωνικό Forum Αμερικής Ιούλιος 2005, Παγκόσμιο Forum Πόλεων, Βαρκελώνη, Οκτώβριος 2005, Αναθεώρηση στην Βαρκελώνη, Σεπτέμβριος 2005. Κείμενο προσβάσιμο στην ιστοθέση: <http://www.urbanreinventors.net/3/wsf.pdf>

⁸ Κείμενο διαθέσιμο στην ιστοθέση: <http://www.uclg-cisdp.org/en/right-to-the-city/world-charter-agenda>

Περιφέρειας η σχεδίαση και εκτύπωση ενός ενιαίου **Χάρτη του Οργανογράμματος**, ο οποίος θα απεικόνιζε την ιεραρχία και την υποδιαίρεση των υπηρεσιών σε Γενικές Διευθύνσεις, Διευθύνσεις, Τμήματα και Αυτοτελείς Υπηρεσίες, ώστε να γίνεται άμεσα αντιληπτή η διάκριση ανάμεσα στο ρόλο των αιρετών και την αρμοδιότητα των υπηρεσιακών παραγόντων στην Περιφέρεια Αττικής. Η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. έχει καταρτίσει και αναρτήσει στην ιστοσελίδα της ένα σχέδιο χάρτας – οδηγού του πολίτη για τις υπηρεσίες των Περιφερειών, στο οποίο όμως συνοψίζονται στοιχεία των δύο διακριτών κειμένων⁹.

12. Ο «**Κανονισμός Πληροφόρησης Πολιτών**» αποτελεί κανονιστική πράξη που συγκεκριμενοποιεί τους όρους πρόσβασης των πολιτών στις πληροφορίες, τα δεδομένα και τα έγγραφα που παράγονται και τηρούνται από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής. Το σχέδιο του Κανονισμού εισηγείται η Εκτελεστική Επιτροπή στο Περιφερειακό Συμβούλιο. Οδηγό για την κατάρτιση του Κανονισμού μπορεί να αποτελέσει το π.δ. 28/2015 «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία» (ΦΕΚ Α' 34/23.3.2015).
13. Παράλληλα, η Περιφέρεια Αττικής θα πρέπει να υλοποιήσει και το θεσμικό πλαίσιο για την Ανοικτή Διάθεση Δεδομένων (open data), καθώς και τον Ν.3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

III. Καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και της διαφθοράς στην Περιφέρεια Αττικής

14. Δύο θεμελιώδεις περιπτώσεις κακοδιοίκησης είναι η περιττή γραφειοκρατία και τα φαινόμενα διαφθοράς. Σύμφωνα με τις ετήσιες εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, καθώς και του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης παρουσιάζονται ως σοβαρές εστίες αυτών των φαινομένων, αν και όχι πλέον σταθερά στην πρώτη θέση. Η αντίληψη αυτή έχει δημιουργήσει συχνά προκαταλήψεις εναντίον εργαζομένων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι προκαταλήψεις αυτές επιβαρύνουν συνολικά τους εργαζόμενους, αλλά και τους αιρετούς, οι οποίοι αντιμετωπίζονται εξ αρχής ως «ύποπτοι», ενώ οι κατηγορίες συχνά μπορεί να είναι ανυπόστατες και, σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να γίνεται σεβαστό το τεκμήριο της αθωότητας.

---

⁹ Κείμενο διαθέσιμο στην ιστοθέση:

<http://www.eetaa.gr/kallikratis/support/hmerides2010/yliko/pabook3.pdf/files/pabook3.pdf>

15. Ειδικά ως προς το φαινόμενο της διαφθοράς, η αντιμετώπιση προϋποθέτει τον ορισμό του προβλήματος. Ως διαφθορά ορίζεται η κατάχρηση της εξουσίας και της ισχύος που έχει ανατεθεί σε κάποιον, όταν αυτή αποσκοπεί σε ίδιον όφελος. Ο ορισμός αυτός είναι ευρύς και σε αυτόν μπορεί να υπαχθεί μια σειρά από ποινικά αδικήματα, όπως κυρίως, το έγκλημα της δωροδοκίας, αλλά και άλλες ενέργειες οι οποίες μπορεί να μην έχουν ποινικοποιηθεί, αλλά φέρουν το στίγμα της ιδιοτελούς χρήσης της δημόσιας εξουσίας («φωτογραφικές» διατάξεις, νεποτισμός). Όσον αφορά τα φαινόμενα διαφθοράς, τα οποία είναι τυποποιημένα ως ποινικά αδικήματα, αρμόδια για την δίωξή τους είναι τα αστυνομικά όργανα και οι εισαγγελικές αρχές. Όσον αφορά τα υπόλοιπα φαινόμενα διαφθοράς, εφόσον συνιστούν παραβάσεις τις αρχές της χρηστής διοίκησης με συγκεκριμένες επιπτώσεις εις βάρος πολιτών, μπορεί να ιδρυθεί αρμοδιότητα δικαστικών αρχών. Ο ρόλος του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης είναι ιδιαίτερα περιορισμένος σε αυτές τις περιπτώσεις, καθώς αποτελούν μεν κακοδιοίκηση, αλλά πολύ συχνά, σε τέτοιες υποθέσεις δεν χωρεί διαμεσολαβητική επίλυση διαφοράς. Μια υπόθεση τετελεσμένης δωροδοκίας δεν αποτελεί αντικείμενο προς διαμεσολαβητική επίλυση, καθώς ο Συμπαραστάτης, αν του τεθούν υπόψη αποδεικτικά στοιχεία, θα οφείλει απλώς να τα διαβιβάσει στον αρμόδιο εισαγγελέα, όπως κάθε αιρετός και υπάλληλος της Περιφέρειας, σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 2 και 3 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, πράξη στην οποία θα μπορούσε να προβεί και ο ίδιος ο καταγγέλλων απευθείας, αποτελεσματικότερα μάλιστα, ώστε να κληθεί ο ίδιος ως μάρτυρας και να συμβάλλει καθοριστικά στην ποινική τιμωρία των δραστών.

Άρθρο 37 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

1. Οι ανακριτικοί υπάλληλοι οφείλουν να ανακοινώσουν χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο εισαγγελέα οτιδήποτε πληροφορούνται με κάθε τρόπο για αξιόποινη πράξη που διώκεται αυτεπαγγέλτως.
2. Οι υπόλοιποι δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και εκείνοι στους οποίους ανατέθηκε προσωρινά δημόσια υπηρεσία, έχουν την ίδια υποχρέωση για τις αξιόποινες πράξεις της παρ. 1, αν πληροφορήθηκαν γι' αυτές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.
3. Η ανακοίνωση γίνεται γραπτώς και πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και αφορούν την αξιόποινη πράξη, τους δράστες και τις αποδείξεις.

16. Επομένως, ο ρόλος του Συμπαραστάτη, ως προς αυτά τα φαινόμενα, εξαντλείται στην διατύπωση προτάσεων για την πρόληψη, τον περιορισμό και την καταπολέμηση των φαινομένων διαφθοράς, με γενικές στρατηγικές διαμόρφωσης μιας κουλτούρας αντίστασης των πολιτών και των υπηρεσιών στην «ευκολία» των τακτικών της δωροδοκίας και των άλλων φαινομένων διαφθοράς.
17. Ο Συμπαραστάτης, στο πλαίσιο διαφόρων καταγγελιών, έχει γίνει αποδέκτης παραπόνων σχετικά με φερόμενη προηγούμενη «ειδοποίηση» των ελεγχόμενων, ώστε να μην είναι εφικτή η καταγραφή παραβάσεων όταν καταφθάνει το ελεγκτικό κλιμάκιο της Περιφέρειας. Πρόκειται για εξαιρετικά δυσαπόδεικτες περιπτώσεις, καθώς η στοιχειοθέτηση μιας κατηγορίας για παράβαση καθήκοντος ή και για άλλα τυχόν παραπτώματα προϋποθέτει την απόδειξη της προηγούμενης επικοινωνίας του ελεγκτή με τον ελεγχόμενο. Μια τέτοια απόδειξη προϋποθέτει άρση του τηλεπικοινωνιακού απορρήτου, η οποία όμως προβλέπεται για περιορισμένο αριθμό αδικημάτων (π.χ. δωροδοκία υπαλλήλου στην κακουργηματική της μορφή, άρθρο 235 παρ. 2 Ποινικού Κώδικα) και διατάσσεται μόνο από δικαστική αρχή, κατά τους ορισμούς του άρθρου 19 του Συντάγματος και του Ν.2225/1994. Η προηγούμενη επικοινωνία μπορεί όμως να αποδειχθεί και με μάρτυρα, χωρίς άρση του απορρήτου. Δεν αποκλείεται επίσης η απόδειξή της και με άλλα αποδεικτικά μέσα και συσχετισμούς τους. Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου να αρθούν οι αμφιβολίες των πολιτών σε περιπτώσεις που οι ίδιοι αναλαμβάνουν την ευθύνη να καταγγείλουν τέτοιο περιστατικό «ειδοποίησης» ελεγχόμενου από ελεγκτή, η ενδεδειγμένη αντιμετώπιση περιλαμβάνει την διεξαγωγή διοικητικής εξέτασης των καταγγελλομένων, εκ μέρους της υπηρεσίας, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον υφίστανται επαρκείς ενδείξεις ή όχι.
18. Στο πλαίσιο των επισκέψεών του στις Δ/σεις Μεταφορών της Περιφέρειας Αττικής, ο Συμπαραστάτης αντάλλαξε απόψεις με πολίτες που είχαν προσέλθει να εξυπηρετηθούν, καθώς και με εργαζομένους των υπηρεσιών. Το ζήτημα της δωροδοκίας, όσον αφορά τις εξετάσεις για την χορήγηση αδειών οδήγησης τέθηκε με έμφαση από πολίτες, ως μια γενική αντίληψη «κανονικότητας» και ο Συμπαραστάτης το έθεσε υπόψη Διευθυντών και του Γενικού Διευθυντή. Από τις σχετικές συζητήσεις προέκυψε ότι η αντίληψη των πολιτών ότι είναι δεδομένος ο χρηματισμός των εμπλεκόμενων στις εξετάσεις μπορεί να μεταβληθεί, αν ξεκινήσει μια προσπάθεια για γενικότερη ενημέρωσή τους ως προς τις δυνατότητες που έχουν για επανεξέταση. Ένας

διευθυντής επισήμανε στον Συμπαραστάτη ότι θα μπορούσε να καταργηθεί και το παράβολο για την επανεξέταση, ώστε να γίνει ακόμη περισσότερο αντιληπτό ότι η αποτυχία στην πρώτη εξέταση δεν είναι «αυτονόητη» και ότι σκοπός της υπηρεσίας δεν είναι, φυσικά, η είσπραξη του αντιτίμου του παραβόλου επανεξέτασης. Μία διευθύντρια ενημέρωσε μάλιστα ότι υπήρχε παλαιότερα η ιδέα για την ετοιμασία μιας **ενημερωτικής καμπάνιας των πολιτών**, ώστε να σταματήσουν να εμπλέκονται και οι ίδιοι στον φαύλο κύκλο του χρηματισμού, αποφεύγοντας να ενδώσουν σε διάφορους ενδιάμεσους – και εξωϋπηρεσιακούς- που εμφανίζονται ως μεσολαβητές για τον χρηματισμό. Στον Συμπαραστάτη παρουσιάστηκε η λειτουργία του συστήματος «ΑΤΛΑΣ» που διεξάγει την κλήρωση των υπαλλήλων που θα λάβουν μέρος ως εξεταστές σε κάθε σχετική διαδικασία, ένα σύστημα που εγγυάται το αδιάβλητο της διαδικασίας και το οποίο είναι ελάχιστα γνωστό στο ευρύτερο κοινό. Παράλληλα, όμως, έγινε σαφές και ότι η εξεταστική διαδικασία δεν ανήκει στην πλήρη ευθύνη των υπηρεσιών της Περιφέρειας, αφού σε αυτήν συμμετέχουν και εργαζόμενοι του συναρμόδιου για τις μεταφορές Υπουργείου. Στις Δ/σεις Μεταφορών τέθηκε κατ' επανάληψη το πρόβλημα της μηχανοργάνωσης, το οποίο αποτελεί χρόνια παθολογία λόγω συμβατικών υποχρεώσεων, αναφορικά τις οποίες θα πρέπει να εξεταστούν ενδελεχώς οι εναλλακτικές δυνατότητες και δικλείδες που τυχόν παρέχει το θεσμικό πλαίσιο, ώστε να εκσυγχρονιστεί το συνολικό σύστημα παρεχόμενων υπηρεσιών. Ο Συμπαραστάτης επιφυλάσσει να διατυπώσει και ειδικότερες προτάσεις για την βελτίωση των περιφερειακών υπηρεσιών που αφορούν τις μεταφορές και επικοινωνίες. Διαπιστώνεται πάντως ότι έχει ωριμάσει και μεταξύ των εργαζομένων η ιδέα για μια ενημερωτική καμπάνια των πολιτών ως προς την καταπολέμηση της διαφθοράς, με οριζόντια εφαρμογή σε όλες τις υπηρεσίες της Περιφέρειας.

19. Στο πλαίσιο των επισκέψεων του Συμπαραστάτη στις Δ/σεις Υγειονομικού Ελέγχου τέθηκε επίσης και πάλι το ζήτημα της εκμετάλλευσης από τρίτους των προκαταλήψεων εις βάρος των υπηρεσιών αυτών. Τα περιστατικά εκβιασμών εκ μέρους αγνώστων που παρουσιάζονταν ως επόπτες ή ελεγκτές ενώπιον επιχειρηματιών αποτέλεσαν αντικείμενο υποβολής μηνυτήριας αναφοράς εκ μέρους της Περιφέρειας, αλλά και ενημέρωσης των φορέων και του γενικού κοινού για τα περιστατικά αυτά, γεγονός που αποτελεί μία από τις ενδεδειγμένες ενέργειες σε αντίστοιχες περιπτώσεις¹⁰.

---

¹⁰ «Η Περιφέρεια Αττικής προειδοποιεί για τη δράση επιτηδίων στον τομέα των τροφίμων και ποτών της Ανατολικής Αττικής», 29.5.2015. Κείμενο αναρτημένο στην ιστοθese: http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=15198:i-perifereia-

20. Το πρόβλημα όμως ενδέχεται να μην αφορά μόνο τους εργαζόμενους των Δ/νσεων Υγειονομικού Ελέγχου, αλλά κάθε υπηρεσία της Περιφέρειας που ασκεί ελεγκτική αρμοδιότητα σε ιδιώτες. Στο πλαίσιο αυτό, διατυπώθηκε από Διευθυντή Ανάπτυξης το αίτημα για έκδοση καρτών – ταυτοτήτων για τους υπαλλήλους που ασκούν ελεγκτικό έργο, κάτι το οποίο υφίσταται, αλλά χρειάζεται επικαιροποίηση. Είναι απαραίτητη λοιπόν μια νέα πρόσκληση προς όλες τις υπηρεσίες για ενημέρωση σχετικά με τις καταστάσεις ονομάτων υπαλλήλων που ασκούν ελεγκτικό έργο και που δεν έχουν παραλάβει ακόμη τέτοιες ταυτότητες, ώστε να είναι όλοι και όλες εξοπλισμένοι με αυτές και να καταστεί συνείδηση των ελεγχομένων ότι οι ελεγκτές της Περιφέρειας θα επιδεικνύουν τις σχετικές κάρτες ελεγκτή.
21. Με τον Ν.4254/2014 (ΦΕΚ Α'85/7.4.2014) ορίστηκαν νέες εγγυήσεις με σκοπό την ενθάρρυνση της υπεύθυνης παροχής πληροφοριών στις αρμόδιες αρχές, καθώς η ανησυχία για αντίποινα και ποινικές δίωξεις αποτελεί μέχρι σήμερα τον σημαντικότερο ανασταλτικό παράγοντα για τους πολίτες που επιθυμούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Με τον νόμο αυτόν θεσμοθετήθηκε η δυνατότητα πολιτών που συμβάλλουν ουσιωδώς στην αποκάλυψη και δίωξη υποθέσεων που αφορούν δωροδοκία αξιωματούχων, υπαλλήλων και δικαστικών ή και «εμπορίας επιρροής – μεσαζόντων» να χαρακτηρίζονται «μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος», με πράξη του κατά τόπον αρμόδιου Εισαγγελέα ή του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, μετά από έγκριση του εποπτεύοντος Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Οι «μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος» μπορούν να πετύχουν «ασυλία» από εναντίον τους ποινική δίωξη για ψευδορκία, ψευδή καταμήνυση, συκοφαντική δυσφήμιση, παραβίαση υπηρεσιακού απορρήτου ή προσωπικών δεδομένων, αν ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου κρίνει ότι η δίωξή τους δεν είναι αναγκαία για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και παραγγέλλει στον αρμόδιο εισαγγελέα την οριστική αποχή από την ποινική δίωξη. Επιπλέον, οι δημόσιοι υπάλληλοι που έχουν χαρακτηρισθεί «μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος», σύμφωνα με το άρθρο 26 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., δεν παραλείπονται στην διαδικασία προαγωγής, δεν υπόκεινται σε οποιαδήποτε πειθαρχική διαδικασία ή τιμωρία, δεν απολύονται, δεν υφίστανται καθ' οιονδήποτε τρόπο άλλη δυσμενή διακριτική μεταχείριση αμέσως ή εμμέσως και ιδίως σε θέματα υπηρεσιακής εξέλιξης, μετακίνησης ή

τοποθέτησης, κατά τη διάρκεια του αναγκαίου για την δικαστική διερεύνηση της υπόθεσης χρόνου. Οι δημόσιοι υπάλληλοι που δεν έχουν μεν χαρακτηρισθεί «μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος», αλλά έχουν συμβάλλει ουσιωδώς στην αποκάλυψη και δίωξη των παραπάνω αδικημάτων διαφθοράς (δωροδοκία–δωροληψία πολιτικών αξιωματούχων, υπαλλήλων, δικαστικών λειτουργιών, εμπορίας επιρροής–μεσαζόντων): όταν έχει ασκηθεί εις βάρος τους πειθαρχική δίωξη, το πειθαρχικό όργανο οφείλει να αποδείξει ότι η δίωξη που άσκησε δεν οφείλεται στην προαναφερθείσα ουσιώδη συμβολή του υπαλλήλου (αντιστροφή βάρους απόδειξης) και, στην προκαταρκτική εξέταση για τα ανωτέρω αδικήματα διαφθοράς, προστατεύεται πλήρως η ανωνυμία τους, εφόσον δεν εμπλέκονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στην τέλεση των ως άνω πράξεων ή δεν αποβλέπουν σε ίδιον όφελος. Μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξέτασης, η ανωνυμία του υπαλλήλου προστατεύεται, εφόσον αυτός έχει υπαχθεί στα ανωτέρω «μέτρα προστασίας μαρτύρων» του άρθρου 9 του Ν.2928/2001.

22. Η Περιφέρεια Αττικής θα μπορούσε να συμβάλλει στην αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς, οργανώνοντας, όπως προαναφέρθηκε, μια **ενημερωτική εκστρατεία**, σχετικά με τις δυνατότητες αντίστασης των πολιτών στον χρηματισμό, καθώς και σχετικά με τις δυνατότητες καταγγελίας τέτοιων φαινομένων που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να ετοιμαστεί ένας **κατάλογος με τηλέφωνα των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για καταγγελίες, μαζί με περιγραφή των ειδικών αρμοδιοτήτων τους**, όπως είναι η Δ/ση Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΛ.ΑΣ., η οποία δέχεται καταγγελίες και είναι αρμόδια για την αστυνομική εξιχνίαση υποθέσεων διαφθοράς στον δημόσιο τομέα. Η ενημερωτική εκστρατεία θα ευαισθητοποιήσει τους πολίτες παρέχοντάς τους χρήσιμες πληροφορίες, σχετικά με τις υπάρχουσες διαδικασίες, αλλά και σχετικά με τις υφιστάμενες εγγυήσεις διαφάνειας (επανεξέταση αποτυχόντων σε διαγωνισμούς, σύστημα «ΑΤΛΑΣ» κ.τ.λ.), έχοντας και ως στόχο να αποδομηθεί το αρνητικό στερεότυπο προκατάληψης εις βάρος των υπηρεσιών και, παράλληλα, να εκφραστεί η ενεργός συμπράσταση της Περιφέρειας στους πολίτες και τους υπαλλήλους που τηρούν την νομιμότητα.

23. Πέρα από την ενημέρωση, η Περιφέρεια Αττικής θα μπορούσε να διαμορφώσει ένα σύγχρονο και **αποτελεσματικό σύστημα υποδοχής και προστατευόμενης προώθησης καταγγελιών για αδικήματα διαφθοράς** (whistleblowing), σε συνεργασία με την Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΛ.ΑΣ, με την Εισαγγελέα Εγκλημάτων

Διαφθοράς και με τις άλλες υπάρχουσες υπηρεσίες που ασχολούνται με την καταπολέμηση της διαφθοράς¹¹. Το σύστημα θα μπορούσε να υποστηριχθεί και με μια πλατφόρμα ενημέρωσης και προώθησης καταγγελιών στις αρμόδιες υπηρεσίες, μέσω της ιστοσελίδας της Περιφέρειας.

24. Το Γραφείο Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, λόγω της νομοθετικά προβλεπόμενης αποστολής του για υποδοχή καταγγελιών κακοδιοίκησης, είναι ούτως ή άλλως θεσμικός αποδέκτης παραπόνων των πολιτών από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, αλλά, όπως προαναφέρθηκε, η υπηρεσία που παρέχει είναι η διαμεσολάβηση για την επίλυση του προβλήματος, ενώ σε υποθέσεις διαφθοράς η αρμοδιότητα είναι των διωκτικών αρχών. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 4 παρ. 1 περ. δ' του Ν.2690/1999, όταν μια αίτηση υποβάλλεται σε αναρμόδια υπηρεσία, αυτή οφείλει εντός τριών (3) ημερών να την υποβάλλει στην αρμόδια και να ενημερώσει τον πολίτη. Με αυτή την διάταξη, το Γραφείο Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης οφείλει να διαβιβάζει τις καταγγελίες που αναρμόδιως του υποβάλλονται, στις αρμόδιες αρχές, όταν οι πολίτες δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν οι ίδιοι την υπεύθυνη διωκτική υπηρεσία. Λόγω της ταχύτατης προθεσμίας που προβλέπεται για την διαβίβαση, καθίσταται σαφές ότι η αποτελεσματική και νόμιμη λειτουργία του Γραφείου Συμπαραστάτη προϋποθέτει την επαρκή στελέχωσή του. Επί του παρόντος, στο Γραφείο υπηρετούν μόνο δύο (2) εργαζόμενες, ενώ σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση του 2012, στο Γραφείο Συμπαραστάτη υπηρετούσαν τότε έξι (6) εργαζόμενοι και είχε ζητηθεί και η περαιτέρω στελέχωσή του¹². Αίτημα μετακίνησης στο Γραφείο Συμπαραστάτη έχουν

---

¹¹ Ένα επαρκές σύστημα whistleblowing πρέπει να ακολουθεί τις Διεθνείς Αρχές για την Νομοθέτηση περί Whistleblowing, της Διεθνούς Διαφάνειας (2013). Κείμενο προσβάσιμο σε: http://www.transparency.org/whatwedo/publication/international_principles_for_whistleblower_legislation

¹² Ετήσια Έκθεση Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης Περιφέρειας Αττικής 2012, σελ. 11: «Στο Γραφείο του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης Αττικής απασχολούνται:

1. ένας (1) δικηγόρος με πάγια έμμισθη εντολή και παράλληλα καθήκοντα στην Νομική Υπηρεσία
2. δύο (2) υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ κλάδου Διοικητικού – Οικονομικού (πτυχιούχοι Νομικής Σχολής)
3. μία (1) υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ κλάδου Διοικητικού – Οικονομικού (πτυχιούχος Δημόσιας Διοίκησης)
4. μία (1) υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ κλάδου Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού
6. Μία (1) υπάλληλος κατηγορίας ΤΕ κλάδου Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι, λόγω του αριθμού των υποθέσεων, του εύρους και της ιδιαιτερότητας του αντικειμένου αυτών, καθώς και των ανελαστικών χρονικών περιορισμών

υποβάλλει άλλες δύο (2) εργαζόμενες, από υπηρεσίες οι οποίες έχει διερευνηθεί από τον Συμπαραστάτη ότι είναι επαρκώς στελεχωμένες και η μετακίνηση των υπαλλήλων δεν θα οδηγήσει σε προβλήματα κακοδιοίκησης των εν λόγω υπηρεσιών. Ωστόσο, μέχρι σήμερα, οι αιτήσεις των άλλων δύο (2) υπαλλήλων για μετακίνηση στο Γραφείο Συμπαραστάτη παραμένουν αναπάντητες. Με το άρθρο 7 του Ν.4325/2015 (ΦΕΚ Α' 47/11.5.2015, Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης – Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις), προστέθηκε παρ. 3 στον Ν.2690/1999, κατά την οποία οι Διευθύνσεις Διοικητικού των υπηρεσιών έχουν υποχρέωση έγγραφης ενημέρωσης των αιτούντων υπαλλήλων για την πρόοδο υποθέσεων σχετικών με θέματα της υπηρεσιακής τους κατάστασης που εκκρεμούν ενώπιόν τους, εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας για την διεκπεραίωση αιτήσεων προς την Διοίκηση.

25. Περαιτέρω, για την επαρκή καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, θα πρέπει το σύνολο των υπηρεσιών της Περιφέρειας να είναι ενήμερο για την λειτουργία του Συμπαραστάτη και **να παρέχει στο κοινό σχετικά Έντυπα Υποβολής Καταγγελίας, ώστε οι πολίτες να είναι σε θέση να υποβάλλουν τις καταγγελίες τους την στιγμή που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα κακοδιοίκησης, με χρήση των μηχανημάτων τηλεομοιοτυπίας των περιφερειακών υπηρεσιών**¹³. Σε αυτή την κατεύθυνση θα μπορούσε να συμβάλλει και η διοίκηση της Περιφέρειας, δίνοντας μία τέτοια οδηγία προς τους διευθυντές των υπηρεσιών. Για την ενημέρωση των υπηρεσιών σε σχέση με τις αρμοδιότητες του Συμπαραστάτη έχει ήδη συνταχθεί ο «Κώδικας Λειτουργίας του Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης», ο οποίος έχει αποσταλεί με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις υπηρεσίες της Περιφέρειας και έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του¹⁴. Μετά την ανάρτηση όμως του Κώδικα, η Δ/ση Πληροφορικής

που τόσο ο νόμος, όσο και οι ανάγκες των πολιτών τάσσουν, καθώς και της πολυπλοκότητας του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, παρά την εντός του παρελθόντος έτους αύξηση του αριθμού των υπαλλήλων, εξακολουθεί να υφίσταται ανάγκη για περαιτέρω στελέχωση του Γραφείου, κατά τρόπον ώστε να επιτευχθεί μέσω της σχετικής εξειδίκευσης και του καταμερισμού των αρμοδιοτήτων των υπηρετούντων υπαλλήλων αντίστοιχα με το εύρος των αρμοδιοτήτων της Περιφέρειας και των αντίστοιχων υπηρεσιών της η τάχιστα και βέλτιστη αντιμετώπιση και επίλυση των προβλημάτων των πολιτών.»

¹³ Όπου βέβαια αυτά υπάρχουν, καθώς διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν και υπηρεσίες που δεν έχουν ακόμη τηλέφωνο, όπως στην Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής (4.6.2015, επίσκεψη Συμπαραστάτη στις υπηρεσίες με έδρα στην Ελευσίνα).

¹⁴ Κώδικας Λειτουργίας Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης.

Κείμενο προσβάσιμο σε ιστοθέση:

http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=4200&Itemid=260

ενημέρωσε προφορικά τον Συμπαραστάτη ότι δεν είναι σε θέση να υποστηρίξει την διαδικτυακή υποδοχή της φόρμας καταγγελίας, λόγω προβλήματος που η υπηρεσία αποδίδει στον ιδιώτη που έχει αναλάβει την υποστήριξη του σχετικού πληροφοριακού συστήματος. Η υποχρέωση παροχής των υπηρεσιών της Περιφέρειας μέσω Διαδικτύου προβλέπεται από τον Ν.3979/2011 (Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση) και κάθε αδυναμία παροχής αυτών των διαδικτυακών υπηρεσιών, ενώ υπάρχουν σχετικές συμβάσεις και εργολήπτες, πρέπει να διερευνηθεί και να εξεταστεί από τους αρμόδιους, καθώς ενδέχεται να αποτελεί μορφή κακοδιοίκησης.

26. Αιτία γραφειοκρατικής ταλαιπωρίας πολιτών και επιχειρήσεων αποτελεί επίσης συχνά η διαφορετική ερμηνεία νομοθετικών διατάξεων μεταξύ των ομοειδών υπηρεσιών των Περιφερειακών Ενοτήτων. Το πρόβλημα εξακολουθεί ακόμη κι όταν έχει γνωμοδοτήσει η Νομική Υπηρεσία, όπως διαπίστωσε ο Συμπαραστάτης σε πρόσφατη υπόθεση που αφορούσε Διεύθυνση Ανάπτυξης. Μια πρόταση για την επίλυση του προβλήματος είναι οι γνωμοδοτήσεις να γίνονται δεκτές (ή να απορρίπτονται) με έγγραφο των Γενικών Διευθυντών (ή, όπου αυτοί δεν υπάρχουν της Περιφερειακής Αρχής), ώστε να δεσμεύονται οριζόντια οι ομοειδείς υπηρεσίες για την ενιαία ερμηνεία των νομοθετικών διατάξεων.
27. Τέλος, ως προς ένα ειδικότερο θέμα που σχετίζεται με την γραφειοκρατία, ο Συμπαραστάτης διαπίστωσε ότι σε διάφορες υπηρεσίες έχει αυξηθεί ο αριθμός των απαιτούμενων υπογραφών προκειμένου να κινηθεί λ.χ. ένας υπάλληλος σε έλεγχο. Το θέμα τέθηκε emphaticά στην περίπτωση της κίνησης κτηνιάτρων, πράξη για την οποία απαιτούνται πέντε (5) υπογραφές αρμοδίων (και δεκαπέντε ημέρες διεκπεραίωσης), ενώ θα αρκούσε η υπογραφή του τμηματάρχη και του διευθυντή, με προηγούμενη ανάρτηση της πράξης στην «Διαύγεια», ώστε να είναι εφικτή η επαρκής παρακολούθηση των σχετικών αποφάσεων. Η μείωση των υπογραφών, με παράλληλη ενίσχυση της διαφάνειας των σχετικών αποφάσεων, θα εξισορροπήσει τον στόχο της επιτάχυνσης των διαδικασιών με την ταυτόχρονη επαύξηση της ορατότητας τους. Το θέμα υπογραμμίστηκε και από Διευθυντή Μεταφορών, ο οποίος σημείωσε ότι απαιτούνται πέντε (5) υπογραφές για προσωρινή ανάκληση άδειας. Το πρόβλημα μπορεί να επιλυθεί με περαιτέρω εξουσιοδότηση υπογραφής, ενώ σε ένα βαθμό μπορεί να λυθεί μόνο νομοθετικά.

IV. Πίνακας προτάσεων

A. Προτάσεις που αφορούν ενεργοποίηση διατάξεων του «Καλλικράτη»
<ul style="list-style-type: none">
- Θέσπιση «Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Πολιτών» (εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής στο Περιφερειακό Συμβούλιο, άρθρο 174 περ. η' Ν.3852/2010)
- Έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση «Οδηγού του Πολίτη» (αρμοδιότητα Εκτελεστικής Επιτροπής, άρθρο 174 περ. η Ν.3852/2010)
- Εισήγηση «Κανονισμού Πληροφόρησης Πολιτών» και «Κανονισμού Διαβούλευσης» (αρμοδιότητα της Εκτελεστικής Επιτροπής, άρθρο θ Ν.3852/2010)
B. Προτάσεις που αφορούν την εφαρμογή της κοινής νομοθεσίας
<ul style="list-style-type: none">
- Υλοποίηση θεσμικού πλαισίου για την Ανοικτή Διάθεση Δεδομένων (Ν.3448/2006, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει).
- Εφαρμογή διατάξεων για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Ν.3979/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
- Έγγραφο ανταπόκριση στα αιτήματα υπαλλήλων για την υπηρεσιακή τους κατάσταση (άρθρο 4 παρ. 3 του Ν.2690/1999, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει).
- Διεξαγωγή διοικητικής εξέτασης σε κάθε ενυπόγραφο καταγγελίο πολίτη που κατονομάζει υπεύθυνους για «ειδοποίηση» ελεγχόμενων πριν την διεξαγωγή ελέγχων.
Γ. Προτάσεις που συνιστούν εφαρμογή καλών πρακτικών
<ul style="list-style-type: none">
- Οργάνωση καμπάνιας για την ενημέρωση πολιτών σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς
- Επικαιροποίηση καταλόγου υπαλλήλων που ασκούν ελεγκτικές αρμοδιότητες και έκδοση σχετικών καρτών – ταυτοτήτων σε όσους και όσες τυχόν δεν έχουν
- Διαμόρφωση πλατφόρμας ενημέρωσης, υποδοχής και προστατευόμενης προώθησης καταγγελιών για αδικήματα διαφθοράς σε συνεργασία και με αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες (whistleblowing)
- Γραπτή έγκριση ή απόρριψη γνωμοδοτήσεων Νομικής Υπηρεσίας από τους Γενικούς Διευθυντές ή αρμόδιους αιρετούς, για την ενιαία εφαρμογή νομικών ερμηνειών από ομοειδείς υπηρεσίες
- Εξέταση δυνατότητας μείωσης αριθμού υπογραφών με αντιστάθμισμα την δημοσίευση των σχετικών αποφάσεων, για την ταχύτερη και διαφανέστερη διεκπεραίωση υποθέσεων.
Δ. Ενίσχυση λειτουργίας Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης
<ul style="list-style-type: none">
- Μετακίνηση δύο (2) υπαλλήλων που ήδη έχουν υποβάλει σχετικά αιτήματα στο Γραφείο Περιφερειακού Συμπαραστάτη
- Οδηγίες προς τις Διευθύνσεις για την παροχή στους πολίτες Εντύπων Υποβολής Καταγγελίας και δυνατότητας επί τόπου αποστολής τους μέσω τηλεμοιοτυπίας από το μηχάνημα της εκάστοτε υπηρεσίας στο Γραφείο Συμπαραστάτη

Αθήνα, 16 Ιουνίου 2015

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Βασίλης Σωτηρόπουλος